

Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 101: Зі спадщини майстрів. Кн. 2 : До 100-річчя Київ. консерваторії – НМАУ ім. П. І. Чайковського / ред.-упоряд. К. І. Шамаєва. – К., 2013. – 496 с.

101 випуск «Наукового вісника» Національної музичної академії імені П. І. Чайковського, що має назву «Зі спадщини майстрів», є другою книжкою із серії публікацій викладачів Київської державної консерваторії та їхніх послідовників – педагогів НМАУ. Першу збірку було випущено з нагоди 90-річчя консерваторії, цю ж підготовлено до її визначної дати – 100-річного ювілею. Автором-упорядником є доктор мистецтвознавства, професор К. І. Шамаєва.

Видання, звісно, унікальне, непересічне. В основі – тексти рукописів викладацького складу музичного закладу різних часів, подані в автентичному викладі, що стане

безцінним джерелом для вивчення методів, індивідуальних стилів та історичного мистецького процесу в цілому. Залучені матеріали різних архівів (державних і приватних) та інших джерел. Статті збірки є різножанровими, мають різну фактологічну насиченість, практичне призначення та стиль викладу. Це спогади, есе, власне статті. Збірка складається з трьох розділів. У кожному з них матеріали подано за алфавітним принципом (окрім матеріалів Б. Лятошинського й В. Стешенко-Куфтіної, що, на думку упорядників, є взаємодоповнюючими).

Перший розділ «Наукові етюди» включає ґрунтовні наукові дослідження. Так, подану статтю дослідника старовинної музики К. Берденникової «Чакона и пасакалія в кантатах И. С. Баха» було написано на основі доповіді на XII міжнародному симпозиумі молодих музикознавців у Братиславі. Також творчості Й. С. Баха (у розрізі виконавських проблем) присвячено статтю Г. Курковського «Исполнение клавирных произведений на фортепиано (И. С. Бах – ХТК)». Дуже цікавими є дописи О. Холодної – фрагмент великої фундаментальної праці «Вариации на вальс Диабелли Бетховена. Исполнительский и педагогический анализ» і філософські роздуми про творчість К. Дебюссі «Шаги на снегу». Стаття В. Стешенко-Куфтіної «О концерте 5-го марта Брамс В-dur – С. Рихтер» є емоційним відгуком і водночас глибоким і цікавим аналізом особливостей гри маестро. Серед інших робіт музикантів-інструменталістів – статті В. Гараня «Работа тромбониста над звуком», кларнетиста С. Ригіна «Тембр звука и его значение в исполнительской практике», бандуриста А. Омельченка «Розвиток кобзарського мистецтва на Україні» та альтиста Б. Палшкова «Макс Регер и его три сюиты для альтя соло (вопросы интерпретации второй сюиты ре-мажор). Озвученное методическое пособие для студентов консерватории». Проблеми виховання й виконавської май-

РЕЦЕНЗІЇ

стерності вокалістів розглядаються в роботах Н. Захарченко й Д. Євтушенка. А стаття музичного режисера Ю. Лішанського висвітлює особливості співпраці з видатним театральним режисером К. Станіславським. Проблема синтезу слова і музики присвячено статтю А. Лашенка, де він розглядає хоровий цикл Б. Лятошинського «Из прошлого». Одним із найцікавіших матеріалів розділу є матеріал «Із неопублікованих рукописів» Л. Ревуцького, підготовлений до друку В. Кузик. Він містить публікації кількох автентичних текстів майстра. Перший презентує думки щодо роботи композитора з народними джерелами і є вступним словом перед коментарями «Галицьких пісень» 1926–1928 років. Другий, присвячений аналізу тематизму й форми Симфонії № 2, E-dur, унікальний тим, що в ньому йдеться про першу редакцію твору (партитуру 1927 р., яка загинула у воєнні роки). Також у цій публікації вміщено характеристики, написані Левком Миколайовичем на підтримку двох професорів Київської консерваторії – Г. Компанійця й М. Гозенпуда в 1948 році під час боротьби радянських ідеологів із так званим «космополітизмом».

Другий розділ збірника має назву «Сторінки минулого». У центрі – спогади відомих особистостей про події різних часів, що висвітлюють, зокрема, сторінки життя з історії Київської консерваторії. Серед авторів – Б. Лятошинський, В. Стешенко-Куфтіна, В. Воробйов, О. Завина, З. Ліхтман, К. Майбурова, Б. Мілич, І. Рябов, Є. Столова, І. Тамаров, О. Шреєр-Ткаченко. У третьому розділі «Майстри на шпальтах» представлено публікації майстрів у пресі (газеті «Пролетарська правда» та ін.) Так, ректор Київської консерваторії, завідувач кафедри фортепіано А. Луфер у статті «Навчання майстрів співу» порушує питання відбору й виховання вокальних кадрів. Один із засновників Київської консерваторії К. Михайлов у статті «Еміль Гігельс» аналізує особливості стилю гри молодого

талановитого піаніста, а в наступній статті – питання музичного виховання дітей. Також уміщено передрук статті «Обрії нового Ренесансу: питання сучасної музики» з мюнхенського журналу «Арка» (1947) колишнього керівника кафедри історії музики Київської консерваторії А. Ольховського (під псевдонімом Євген Оленський). А викладач теоретичних дисциплін В. Павкович у статті «Клас народних інструментів» висловлює думки щодо розвитку професійної освіти в цій галузі, аналізуючи враження від показового концерту наймолодшого класу консерваторії – народних інструментів.

Останній розділ видання «Слово про майстрів» містить біографічні нариси сучасних музикантів про тих майстрів, праці яких опубліковано в попередніх розділах. Серед авторів – В. Антонюк, Р. Вовк, Т. Волошина, О. Зінкевич, В. Кузик, І. Колодуб, Л. Корній, С. Кулаков, І. Лашенко, О. Ліфоренко, Т. Некрасова, Т. Омельченко, І. Порошина, В. Посвалюк, Т. Рощина, С. Рябов, О. Степанюк, Л. Хіврич, К. Шамаєва.

Матеріали мають велику кількість інформаційно насичених приміток, які подані авторами, редакторами (авторами версії до друку) та науковими редакторами (К. Шамаєвою, О. Волосатих). Непересічну цінність даному виданню надає перша публікація деяких текстів.

Таким чином, другий випуск збірника серії «Зі спадщини майстрів» дає можливість читачеві познайомитися з історією музичного процесу, пов'язаного, зокрема, з життям Київської консерваторії, викладеної її безпосередніми учасниками, та отримати, крім цінної, цікавої інформації, неабияке задоволення. Рецензований збірник є вагомим внеском в історію не лише Київської консерваторії, але й усієї української музичної культури.

Антоніна Азарова